

STOPA

Chcem věrni
zůstat také
dál.

ČASOPIS ČESKOSLOVENSKÝCH SKAUTU A SKAUTEK V EXILU Zpráva č. 19.

Vzpomínka na skauting u nás doma, založení skautingu před 60 lety

je vzpomínkou na domov, jak jsme jej znali.

Čtete v tomto čísle: Skauting v prvním exilu. Zpráva o světovém jamboree 1967 ve Farragut Park, Idaho, Únor měsíc vzpomínání pro skautky v celém světě. Sláva Řehák - zemřel.

Toto číslo vyšlo v únoru 1968.

IN + MEMORIAM

Sláva Řehák

O vánocích 1967 /26. prosince/ zemřel v Praze RNDr. Bohuslav Řehák, nejbližší spolupracovník Svojsíkův a jeden z vynikajících osobností našeho skautingu. Byl-li Svojsík skautským velikánem, byl Sláva Řehák mučedníkem, který trpěl za skauting více nežli mnozí jiní. Byl-li Svojsík umělec a tvůrce hnutí, byl Řehák stavitel a učitel.

Bylo mu asi deset let, když Svojsík začal s Junáky a Sláva byl jedním z prvních. Brzy po válce se stává členem náčelnictva a zpravodajem pro Jičín, kde ztrávil většinu svého života a kde učil na učitelském ústavě. Byl přírodopisec, znalec přírody a táborník. Jako učitel měl hluboké porozumění pro výchovu i vyučování a jeho články v časopise "Vůdce" přinášely vždycky něco nejen nového, ale také praktického. Napsal řady článků pedagogických a příruček, mezi nimi zvláště knihu "Skautský vůdce" společně s drem Velenem Fanderlikem. V letech před druhou válkou byl jedním z nejvýznamnějších osob našeho skautingu a když Svojsík zemřel stal se v r. 1938 náčelníkem Junáka podle nových stanov za Beranovy republiky. Velitelem musel být voják gen. Vlček. Sláva věřil v cestnost a byl optimista. A tak v září 1939, den před vypuknutím války byl zatčen s celou řadou reprezentantů jiných spolků a odvezen do Buchenwaldu. Vlček byl tehdy již v cizině a jiní z členů náčelnictva závčas zmizeli v podzemí. Po návratu z Buchenwaldu v r. 1946 se stal "Čestným náčelníkem" a dr. Flajner byl zvolen Náčelníkem. Dva roky usilovné práce a plavba mezi skalisky politických extrémů skončila zrušením Junáka. Řehák byl ovšem vyakčněn, jako ostatní, překládán ze školy na školu, vyšetřován a sledován řadu let. Odchází na odpočinek právě když začíná a nás "tání" a věnuje se v posledních letech studiu přírodopisu.

Zákeřná choroba podhloďovala jeho zdraví několik let a následky věznění se také projevíly. Přece však se dožil červánků úsvitu, kdy jeho životní práce začíná být znovu oceňována alespoň temi, kdo si ho pamatují.

Jestliže doma snad jen několik odvážných šlo za rakví, my můžeme veřejně a všude říci a napsat, že odešel VELKÝ SKAUT.

Náš skaut ve Vietnamu.

Rodák z Vyškova bratr Zdeněk, který se ocitnul ve Vietnamu čte pravidelně STOPU, kterou mu tam posíláme. Zde je několik výňatků z jeho dopisu psaného v Saigonu 19. prosince 1967.:

...Před pár dny jsem mluvil také se skauty, kteří tady prodávali Vánoční karty a snažil jsem se s nimi domluvit, zdali by to bylo možné se s nimi dát nějak dohromady. Jenomže nějak nám ta domluva nešla, neboť měli velmi omezený slovník a já ještě více. Když jsem byl v říjnu v Malasii, tak v Kuala Lumpur jsem také viděl hodně skautů a v Hongkongu kde jsem byl tento měsíc, jsem je také viděl....

.... Mám naději, že budu moci na týden do Austrálie někdy v únoru, či březnu. Posíláte někomu Stopu do Sydney? Měl jsem mnoho kamarádů, kteří vyemigrovali do Austrálie, ale ztratil jsem s nimi spojení.....

....Tady jsem se sešel s několika našinci. Čtyři či pět rozených ve Státech dva z ČSR, jednoho Slováka a jednoho Moravana. Pomalu bychom si mohli založit Československý klub.....

.... málem jsem zapomněl poznamenat, že moje dcery jsou také ve skautingu Olga a Ivona jsou světlušky a manželka pomáhá s vedením....

Velen.

Úvod.

Je tomu letos šedesát let co se skauting poprvé objevil v našich zemích a pokusím se v několika člancích nastínit jeho vývoj. Pamatuji se na počátky skautingu u nás jako chlapec, protože můj otec Vladimír F. byl ve styku se Svojsíkem od r. 1909 a psal mu články pro jeho časopis JUNÁK. Znal jsem knížku "Základy Junáctví" s titulním obrázkem od Mikoláše Aleše dříve, nežli jsem se naučil číst a od r. 1919 jsem skautem.

Píši spíše co si pamatuji jednak z vlastní zkušenosti, jednak z vyprávění otceva a jiných starých skautů a nemám, bohužel, písemného materiálu, abych všechny detaily mohl kontrolovat. Přesto doufám, že drobných omylů nebude mnoho.

Úrodná půda.

Počátek našeho skautingu je úzce spjat s vývojem našeho politického a kulturního života za Rakouska, který později vedl k našemu osvobození.

U kolébky jeho stáli lidé, kteří prožili poslední fázi tohoto boje o naši národní svébytnost a byli jeho produktem. Přes silný hospodářský vzestup Rakouské monarchie český národ se více a více odvracel od Vídně a všichni naši politici, od Kramáře, přes Klofáče, Masaryka až k Šrámkovi bojovali za naši autonomii i když ne za samostatnost. Nezapomínejme že Habsburkové byli českými a Uherskými krály na 500 let a monarchie měla ještě silnou tradici. Tehdy byly jen dvě republiky v Evropě: Francie a Švýcarsko. Ještě Masaryk v r. 1915 když mluvil se Setonem Watsonem v Holandsku o osvobození našich zemí od Habsburků uvažovali o království. "O republice si nebudeme fantazírovat..." řekl tehdy socialista a pokrokář Masaryk.

Politická nezávislost byla tedy ještě před námi. Zato však naše probuzení bylo dokonáno. Smetanova Libuše v letech osmdesátých při otevření Národního Divadla, Národní kapličky nad Vltavou, kterou si postavil "Národ sobě" zpívá: "Český národ neskoná, on všecky zloby slavně překoná..." Naše existence byla zajištěna. Neměli jsme však ještě plné národní svébytnosti. Naše kultura byla ještě silně "překladem z Němčiny" a naše inteligence tehdy byli synové onoho "národa domovníků", jak nás v šedesátých letech ve Vídni nazývali. Odborné knihy byly německé a technické názvosloví často chybělo. Slova jako rašple, majzl, viks na boty, firnajz, štace, kompanie, regiment, glajz, kaprál, oficír a pod. byly docela běžné a vlastně jiných nebylo. Předválečná generace bojovala o to vybudovat našemu národu mezinárodní standard. Tehdejší inteligent byl první generací, která prošla českými středními školami a snad i Universitou. Vždyt v Brně, na př. české t.zv. Slovanské gymnasium bylo zřízeno teprve v letech šedesátých a technika až v r. 1898. Českých středních škol bylo poskrovnu.

Tuto kulturní svébytnost jsme se snažili ovšem vybudovat opět s pomocí cizích vzorů. Naši vzdělanci hleděli jednak na západ, do Francie a jednak na východ, do Ruska.

Rusofilism byl spíše romanticky politický, jelikož jsme v ruském národu viděli velikého slovanského bratra. "Nás a Rusů je 60 milionů", říkal prý Mikuláš, "král černohorský", který vládnul několika tisícům svých chudých podaných. Ruská kultura mohla poskytnout hodně jazykově, trochu z folkloru a hudby, a Smetana, Dvořák, Fibich, Foerster a jiní odtud čerpali. Jinak ovšem na Východě nebylo mnoho čemu se naučit, protože Rusko bylo jistě pokrokově pozadu. Nejbližší studnicí byla tedy Francie. Rozuměl-li však český inteligent rusky, málokdo uměl francouzsky natolik

aby dovedl soustavně číst. Přece však Paříž vedla nejenom v umění, ale i literatuře. Znáte jistě vtip o Hanuši Jelínkovi, kterého potkal přítel za slunného odpoledne na Příkopech s otevřeným deštníkem. "Vždyť neprší pane profesore", povídá. Hanuš Jelínek však odpoví briskně: "Tady ne, ale v Paříži". Takových Hanušů Jelínků bylo hodně a mnoho z nich ani dobře nevědělo jaké je v Paříži počasí a co je vlastně ve vzduchu. Naše literatura s rarnassisty, Vrchlický, Hálek, Dyk a později Machar, byla silně pod francouzským vlivem. Byl tu však i Svatopluk Čech, silný Slavjanofil, ale francouzský socialista. Jeho "Lešetínský kovář" s výzvou k revoluci proti Němcům, národním a sociálním utlačovatelům vede přímo k Bezručovu bratru Ondrášovi. Machar trpce poznamenal, že naši českou povahu i kulturu tvoří francouzská vznětlivost a ruská mlha.

Okna do světa jsou otevřena dokořán. Sokolská soustava se odvrací od německých Jahnových metod a hledá novou krev ve švédském tělocviku a ve vzorech francouzských gymnastů a některých anglických sportech, jako na př. boxu a nejen rohování. Lehká atletika se dostává do popředí vlivem Olympijských her na konci století a zde největší zásluhu měl spoluzakladatel skautingu u nás Rossler-Ořovský, pražský lékárník, který svými známostmi po celém světě a svou znalostí francouzštiny dovedl prosadit, že čeští atleti byli považováni za "nationalité Bohémienne" české národnosti, a nikoliv za občany Rakousko-Uherské. A tak i on se stal členem Olympijského výboru za Čechy a ne za Rakousko.

Zároveň se zavádějí všechny sporty od kopané po volley-ball a tu ovšem vzorem byla většinou Anglie a názvosloví anglické. I v lyžaření jsme převzali norskou školu s krátkými tyčkami protože Rakousko jezdilo s tvrdým, kovovým vázáním systému Zdiarski a dlouhou jednou tyčí, kterou jsme vidali ještě za republiky a nazývali posměšně "pavézou".

A tak si česká veřejnost pomalu zvyká na vlivy anglické i americké i když Francie a Rusko bylo vždycky daleko blíže našemu srdci.

Přesto však nemůžeme vyloučiti velikou tradici, která byla ještě stále na základě "překlada z němčiny". To byla jednak turistika, zájem o slavné dějiny českého národa. Kollár, /Slovák/ prohodil a projedil na kole celou střední Evropu. Neměl ovšem volnoběžku, ani převod, ale nízkou dvoukolku na níž seděl a odrážel se nohama od země. Helcelet, Vrchlický, Mánes i Mácha po vzoru německých Wandervogel poznali české země na svých cestách pěšky. Čtete jejich dopisy a básně, podívejte se na Mánesovy, Alešovy Mařákovy a Kalvodovy obrazy.

Národ bojoval o svoji svébytnost a proto všechna činnost, i sportovní, měla také kulturní význam. Sokol měl ideové závody a kulturní kroužky. Kde kdo byl členem pěveckých, hudebních a čtenářských spolků, Klub Českých Turistů pod vedením Pacovského doslova učil český národ historii. A Umělecká Beseda byla spolkem sdružujícím všechny umělce, literáty, hudebníky a divadelníky a není náhodou, že jejím dlouholetým jednatelem byl A.B. Svojsík, zakladatel skautingu u nás a náčelník pozdějšího JUNÁKA.

Byl z chudé pražské rodiny, bylo hodně dětí. Jeden později advokátem jiný knězem a Benjamínek Svojsík, sokolský nadšenec, se stal učitelem později profesorem tělocviku. Otec brzy zemřel a o prázdninách se mohlo chodit jenom pěšky. Na vlak do Dráždan nebo do Mnichova nebylo. Říkal mi jednou bratr Svojsík, že ty vyšehradské "šance" rozebral on sám se svými bratry když se bouraly, a cihly se prodávaly na stavbu. Hudba byla společným pojítkem bratří a zůstala Svojsíkovou láskou do smrti. To "S" v jeho podpisu ostatně se podobá spíše houslovému klíči, nežli písmeni "S". Oženil se na počátku století s dcerou známého českého hudebního skladatele a učitele zpěvu Pivody. A tak i v jeho rodině hudba zůstala pojítkem. Heslo "Mens sana in corpore sano" /V zdravém těle, zdravý duch/. bylo tehdy ve vzduchu a Svojsík hledal jako učitel "Výchovu celého člověka", ne oddělenou "nauku" od "tělovýchovy" Tělocvik býval na školách ještě Popelkou a Svojsík sám byl jenom "učitelem" tělocviku, kdežto ostatní byli "profesoři" latiny, matematiky, dějepisu.

Pro Svojsíka jako hudebníka a esteta byla ovšem zásada řecké antické "kalokagachie" stejně důležitá a proto ve skautingu se pokusil o syntézi jedné těla a duše, ale také dobra a krásy. "V obraně dobra a krásy, dožiješ vlastní své spásy.!" napsal Procházka do "Junácké".

U kolébky skautingu u nás stáli tedy vedoucí duchové našeho národa. Pedagog profesor Drtina, botanik Mladějovský, Dr. Rašín Rossler-Ořovský, zakladatel pražského Yacht clubu, Dr. Klika, velký zastánce prostého tělocviku a Millerova systému /Deset minut práce pro zdraví/ Dr. Smotlacha, /lékař tělocvikář/ z umělců pak Mikoláš Aleš, který nakreslil obálku pro Svojsíkovy "Základy Junáctví" a také odznak psí hlavy, básník a kritik J. Procházka, který napsal "Junáckou" a skladatel Kovařovic, který složil k ní nápěv.

Nejvěrnější byl a zůstal Dr. Jan Šimánek, básník a spisovatel, veliký ctitel antiky a milovník přírody. A ti všichni položili první kameny ke stavbě pozdějšího Junáka, přispěli svými články do "Základů" a psali pro časopis Junák.

Na Moravě, v Brně byl jedním z průkopníků redaktor Pavlíček a můj otec Vladimír Fanderlik.

Pokračování, které přineseme v příštím čísle bude obsahovat: o starém Junáku, o pěveckém kvartetu Svojsíkové, o nejstarších oddílech a slavných předválečných skautech, mezi něž patřil také Wolker.

Velen.

Z osobní sbírky starých přísloví: /Sestavila Hanka/

Štěstí tvého života záleží na druhu tvých myšlenek. /Marcus Aurelius/
 Neslibuj, že vykonáš, nehonos se, žes vykonal, ale ponech svým skutkům aby za tebe mluvily. /J.A. Komenský/
 Rozčilení není program. /T.G.M./
 Věrný přítel je pevné přístřeší, kdo jej našel, našel poklad.
 /Sirach 6:14/

ČESKOSLOVENSKÝ SKAUTING V EXILU 1939-1949
Pokračování: Vzpomíná Jánošík.

Činnost našeho kmene byla pestrá: skautský program, výlety, na kolech i pěšky, motorovou lodicí, tábory, oslavné hostiny, ping-pongový turnaj, akademie, pravidelné schůzky v klubovně, která byla vymalovaná jako zále- sácká chyše - log cabin s vyobrazeními ze staré vlasti, totem kmene, vlaj- ky: státní a skautská, obrazy presidentů Osvoboditele a Budovatele a gene- rála Štefánika. Naše společné podniky dávaly nám néstí lehčeji ty těžké do- by válečné i poválečné. V klubovně prožili jsme chvíle stinné i radostné. Měli jsme 560 schůzí, 86 výletů a táborů, což bylo pak omezeno za okupace, když skauting nebyl povolen japonskými okupačními úřady.

Více jak 47 Roverů bylo organizováno v našem kmeni. Někteřím se podaři- lo odcestovat před japonskou okupací. MUDr. Bedřich odjel do Wenchow; JUDr. Arnošt do Tientsinu; Ing. N. do Japonska. Skaut Pavel Kohn s rodiči do USA; též rover F.J. "T.G." Heller za rodiči do USA. - V lednu 1941 na věčnost o- dešel bratr Zajiček JUDr. Arnošt Weil. Někteří bratři přestoupili do členst- va přispívajícího. Sedm bratří odjelo v r. 1941 do naší zahraniční armády: Stan Šubert, soudce JUDr. Ervin "Franco" Kulka, JUDr. Kurt Bock, Simon Bar- ton, Ing. Rudolf Kroha, Emil Toman a Pavel Kraus.

V lednu 1942 založili jsme společnou smečku Vlčat a Sotků, k čemuž jsme dostali povolení od Scout Commissionera Mr. A.H. Gordona / těsně před tím než byl uvězněn v japonském politickém táboře/. Smečka pracovala velmi zda- řile až do května 1943, kdy mnozí naši krajané podléhající unorové prokla- maci japonských úřadů museli se přestěhovat do vymezené části města Honkew. Schůzky pokračovaly v klubovně "SLAVIE", neměly však úspěch a v září 1943 byla smečka zrušena.

Československé dámy darovaly nám státní vlajku a daly vyšíit v čínském klášteře ve vnitrozemí skautskou vlajku. Při odevzdání, dne 7. července 1940 - v den, kdy byla vztyčena historická státní vlajka, zachráněna z našeho vyslanectví před nešťastným březnovým předáním úřadu Němcům, na Čes- koslovenském Domě v Šanghaji, paní Věra Urbánková pronesla k nám toto: "Je pro mně velkou ctí, že mohu vám, jakožto vůdci Československých Old-skautů v Číně předati tuto státní vlajku, nejdražší a nejsvětější symbol naší dra- hé vlasti. Předávám vám současně i vlajku Československých Old-Skautů v Čí- ně. Nechť obě vlajky hrdě vlají i zde, na Dalekém Východě a připomenou kaž- demu Čechoslováku svatou povinnost milovat svoji drahou vlast a udělati vše pro její blaho. Toto též se kryje s programem vaší ušlechtilé skautské or- ganisace. Přeji vám, abyste pracovali zdárně a úspěšně ve své činnosti pro blaho drahé vlasti."

Odpověděl jsem paní Urbánkové toto: "Bílá barva našeho praporu zname- ná čistotu v slovech i skutcích, - modrá barva znamená spravedlnost a bar- va červená jest barva krve chrabrých mužů a žen, kteří jsou ochotni kdy- koliv zemřítí neb účelně žítí pro svoji vlast. - Zelen skautského praporu znamená radost - radost ze života účelně žitého - jest symbolem mezinárod- ního bratrství - největší světové organizace skautské. Děkuji vám za Česko- slovenské skauty v exilu, za dva prapory na světě nejkrásnější a nám nejdraž- ší. Za nás skauty slibují, že vlasti naší a ideám skautským povždy věrni zůstaneme."

Během deseti let, válečných i poválečných vydobili jsme si a udr- želi první místo v Šanghajském skautingu. Při leteckém náletu 17. čer- vence 1945 kdy několik tisíc Číňanů i cizinců bylo zraněno i zabito, naši chlapi žijící v Honkew, bratři Ben Donath, Jirka Pisk, Harry Keaton a Kurt Eisinger pomahali od dvou hodin odpoledne až do půl sed- mé večer příštího dne s první pomocí, nakládali raněné do nákladních aut. Ranění byli dopravováni na nádvoří policejní nemocnice na Ward Road. Když řidič nákladního auta vysílením klesl, Jirka zaujal jeho místo a vzdor zdvihadlícimu se žaludku dovezl tento lidský náklad do nádvoří nemocnice. Horko, dusno, zápach, miliony much, nářek raněných a umíra-

jících, to byly těžké chvíle pro mladé hochy, kteří v těchto hodinách dorostli v muže.

V dubnu 1946 sbor vůdců Boy Scouts Association, Shanghai Branch udělil nám, našemu oddílu a každému z nás skautské vyznamenání "Four Stars" za službu během japonské okupace 4 let a tímto vyznamenáním jest ozdoben náš prapor.

JUNÁK, svaz skautů a skautek v Praze udělil dekretem čís. 10639, číslo matriky 264 našemu oddílu, a mně čís. matriky 199 ku dni 28. října 1946 nejvyšší skautské vyznamenání pro žijící "JUNÁCKÝ KRÍŽ ZA VLAST 1939-1945 stříbrný stupeň.

Válečná léta přešla, ti kteří odjeli před válkou již se nevrátili zpět, ba mnozí, jak dopravní prostředky dovolily, opouštěli Šanghaj na dobro. Oddíly počaly ztrácet členstvo. Bratři, kteří zůstali do konce jsou: Ing. Julius Steiner, Ben Donath, Jirka Pisk, Albin Nový, Harry Keaton, Kurt Eisinger, Manuš Stoessinger a osamělá světluška Helena Stembercová. Vzpomínám na obětavost našich čestných členů panů Horského, Donatha, Gottwalda a majora Jaroslava Štěpána. Jeden po druhém, bratři se přicházeli loučit až při poslední naší výroční schůzce 31. prosince 1949 zbyli jsme pouze dva: bratr Ing. Julius Steiner a Jánošík. Navrátil jsem Mr. Gordonovi naši registraci a tím byla zakončena činnost Dvanáctých Roverů skautů Československých v Číně.

Slib který jsem dal před deseti lety, jsme čestně splnili. Nesli jsme radostně a hrdě, po celou dobu války náš národní prapor vedle zeleného praporu skautského jistě pevně a nesmlouvavě a nikdy jsme nezakolísali, neztratili jsme naději ani v hodinách nejčernějších, kdy smrt šla Československem. věřili jsme v národ náš, v naši zahraniční armádu a vládu a v Boží pomoc.

Zakončuji vzpomínku na první exilový skauting československý. Byly to přetěžké chvíle pro nás, kdy jsme viděli národ náš v takové porobě. Moji chlapci a já jsme šťastni, že bylo nám dopřáno vykonat naši svatou povinnost a jsme na to hrdí.

Až jednou bude kdosi psát neb vzpomínat na DRUHÝ exilový skauting Československý, přeji mu, aby i on měl v duši ten pocit zadostiučinění, že vykonal vše, co mohl učiniti.

Náčelník Zakladatel - Prof. Antonín B. Svojsík nám připomíná:

"Pozorujeme li smysl našich dějin, vidíme, že to byla vždy nesvornost, tato kletba, která nás vrhala v záhubu, Pokud jsme bývali svorní, byli jsme mocní a slavní. Rozeštvání závistí a nesvorností zbavovali jsme se své svobody, hynuli jsme. A tak je až podnes. Jen horoucí a čínorodá láska - láska, ze které rodí se čin v usilovné práci - a bratrská svornost jsou národu našemu pevnou zárukou šťastného, plodného života. V této lásce, svornosti a bratrství nedej se skaut nikdy předstihnouti!"

Činnost chicagské skupiny.

V neděli večer, 29. října 1967 jsme měli u Holečků opět schůzku. Nedostavili se sice všichni, ale br. Jirák přivedl svou sestru, která je tu na návštěvě z ČSR, a Maruška se Stáňou přivedli známé, kteří jsou zde jen krátce. Po přečtení několika došlých dopisů se debata stočila na vydávání STOPY. Velkou pomocí při vydávání STOPY je nám pan Jim Rubino, který nám časopis laskavě tiskne. Dohodli jsme se, že mu k Vánocům koupíme alespoň nějaký dárek. Maruška promítla diapozitivy z Montrealské výstavy /EXPO/ a z českého tábora v Kanadě. Byl dán návrh, abychom udělali pro naši drobotinu Mikulášskou besídku. Bratr Holeček, byl ochoten Mikuláše zahrát, ale vzhledem k tomu, že by ho mnoho dětí poznalo byl k tomuto účelu zvolen br. Jirák.

A jaký důstojný sv. Mikuláš to byl! V neděli odpoledne, 10. prosince se to dětmi u Holečků dole jen hemžilo. Zavládlo úplné ticho když svatý muž

/pokračování na str. 11/

V srpnu 1967 skupina bolivijských skautů upřeně hleděla na stanové město, které vyrostlo během noci ve státním parku Farragut v Idaho/USA/, kde se 106 národů podílelo na světovém jamboree. Všichni chlapci si postavili stany nebo na jejich stavbě doposud pracovali. Téměř všichni. Avšak tato 49ti členná skupina Bolivianů měla na vybranou: buď se pokusit o táboření bez stanů a ostatních paraferalií, nebo zůstat doma a nezúčastnit se tohoto jamboree, nejbližšího kdy pořádaného k jejich vlasti.

Přijeli. A nevypadali nijak nešťastně proto, že neměli vybavení. Uznali, že taková výzbroj je v Bolívii drahá a nemohli si ji dovolit.

Nakonec však nebyli tito hoši nuceni trást se zimou během chladných nocí /kolem 40 stupňů F./ a choulit se v ranním mženi. Skupina německých skautů probrala svoje zásoby a našlo se dost zásobního materiálu, aby pěkně vybavili chlapce z Bolívie.

Na vedoucí tento čin udělal dojem, ale nepřekvapila je jejich štedrost. "Od chvíle, kdy tito hoši vstoupili do skautingu" pravil mi jeden z nich, "říkají, že skauti jsou si vzájemně všichni bratry. Zde měli příležitost tato slova dokázat."

Měla jsem dojem, že všichni chlapci na jamboree/ a bylo jich přes 10.000/ měli chuť cosi dokázat, něco co souviselo s heslem jamboree "Pro přátelství". /Hlavní ulice měla název "Třída Přátelství"/. Všichni měli stejná předsevzetí, které vyjádřil skaut z Nepálu, jenž při příjezdu prohlásil: "Počínaje dneškem, budeme uzavírat nová přátelství." Přátelství byla navazována různými způsoby, nikdo z dospělých by se nenadál množství nemožných věcí, které těchto 10.000 mladých hochů považovalo za nezbytné při takové příležitosti.

Na příklad 1500 Britů se připotácelo pod takovou spoustou různých bohatých ozdob, že jejich nové uniformy/ které teprve o dva měsíce později byly k spatření v jejich vlasti/ byly v podstatě ignorovány.

Skauti z Kentu shodili batochy a pustili se do stavby stanu naprosto neodpovídajícímu našim stanovým představám: tenká dlouhá roura se zvedala do výše 20 stop nad kamenitou půdou Idaho. Na samém vrchu to připomínalo ořezanou tužku. Ve skutečnosti to byla plachtová replika kentských cihlových suširen jaké stávají v chmelových polích a říkají tomu "Oast house".

Jiný anglický oddíl se uvelebil v úplné tudorské plachtové vesnici, honosícími se i miniaturními náhrobky na vesnickém hřbitově. A hoši z West Yorkshire vybalil výstavku, která kromě vlny a vláken zdůrazňující jejich vlnářský průmysl obsahovala i takové nepravděpodobnosti jako čepičku, kterou prý nosil Sir Francis Chichester při jeho plavbě kolem světa.

Co má tohle vše společného s navazováním přátelství? O to se naši skauti nestarali, ti vzali za samozřejmé, že na jamboree mají vystavovat něco, co sami zrobili.

Z toho důvodu Australané vpochoďovali s jejich typickými bumerangy, vyšňoření Skoti náruživě foukali do dudů a mladí Columbané se vzájemně ohrožovali při jejich národních tancích. Mládenec z Maori rozbil nepočítané yardy "tapa" materiálu na ozdobu novozélandské brány. Senegalští skauti vydoškovali střechu, a 320 přítomných Japonců zaplnilo oblohu jejich "Koinobari", což jsou hedvábní draci ve tvaru rybky, jejichž otevřené tlamky naplněné vzduchem pomáhají draku se udržet nahoře. Některé věci přivlečené do Farragut nebyly jen na podívanou. Skauti z malého Holandska, když se dozvěděli, že jamboree zaplní asi 5.000 akrů se rozhodli zahrnout do své výzbroje i skládací kola. A Argentinané, chystaje se na srpnová vedra v Idaho, přibalili vše potřebné pro jejich "mate", bylinkový čaj a přivezli si to s sebou v letadle během největších sněhových bouří. Ale nakonec co se připrav týká nikdo asi netrhnul dawajany, kteří přiletěli se známými hawajskými věnci, prasátky na pečínku, ba i šutry, na kterých později vepře pekli. Proč? Inu, copak oni věděli o idahských šutrech. Podle jejich úsudku, případně by mohly i explodovat, když se podpálí. A tak do jednoho všichni přibalili do leteckého zavazadla 15ti liberní

sopečný šutr. A že měli přes váhu? "Aerolinky zavřely oči" jeden skautík nás informoval.

Ve skutečnosti velkou úlohu v udržování přátelské nálady o které chlapci po večerech zpívali, hrálo vzájemné stravování. Přiděly se vydávaly v krabičkách každé 8mi členné skupině, ale chlapcům bylo doporučováno notová jídla vyměňovat s jinými. Zájemců bylo vždy dost. Národnostní skupiny byly od samého plánování promíchány, takže oddíl z Mississipi na př. tábořil podél skautů z Nigerie a z Kanady. Tím se mělo docílit, aby každý chlapec okusil aspoň jedno cizí jídlo. Všichni byli žádoucí cizího obědu a s takovým nadšením krabičky měnili, že některým se podařilo jísti až s 35 různými národy najednou. Nadšení někdy narazilo na určité meze při ochutnávání. Mladí Francouzi ohrnovali nosíky nad polévkami z konzerv, které poprvé okusili. "Cockney"/londýnské dítě/ mi řekl po pravdě: "Američané všechno moc míchají. Na příklad kukuřici a papriky dohromady, ba oni si dají na stejný sandwich burákovou pastu a marmeládu!!" Ceylonský skaut se vyjádřil diplomatictěji. "Doma si pečlivě všechno pokrájíme na drobné kousíčky a povaříme s vybraným kořením a kokosovým mlékem. Tady je to všechno jiné. Ale teď nám to chutná."

Některá jídla byla méně cizí návštěvníkům, než by se dalo předpokládat. Když se zeptal chlapec ze Sierry Leone čínského kamaráda z Taiwan které taiwanské jídlo nejvíc na tomto mezinárodním sjezdu postrádá, Číňan se zazubil a odpověděl "T-bone steak"!

Myslím, že se svět trochu zcvrknul od roku 29, kdy bylo jamboree v Londně a kde Čeští skauti se proslavili tím, že byli dopadeni jak opíkali "cornflakes" a omývali hrnce jinou obilninou "shredded Wheat". Alespoň jeden americký skaut je toho názoru. Snažil se vysvětlit jednomu Japonci význam a účel táborové výměnné stanice. Nechtěl se snížit k slangu, tak jmenoval "obchod", "trh" atd. ale marně. Začal tedy jmenovat některé věci, které jsou tam k dostání. "Ah" pochopil kluk "máš na mysli tedy PX!?"

Dohadování bylo všeobecně jednodušší než by se dalo očekávat od skupiny, která ve studených sprchách vykřikovala 26 různými jazyky. Většina chlapců rozuměla aspoň částečně anglicky, francouzsky nebo španělsky. Mimo to tam byla úplná posádka několika jazyčných Orlich Skautů, počtem asi 600, vybraných z celých Spojených Států, kteří pohotově obstarávali překlady a dohled na vše, kde bylo zapotřebí, jako zvláštní dietní jídla atd. Jeden z těchto hostitelů se octnul při plnění svých povinností dokonce v operačním sále, kde asistoval při operaci italského skauta na slepé střevo.

"V tomto světě, přátelství se stává stále důležitějším" vysvětloval luxemburský skaut. "Musíme milovat a snažit se pochopit každému bez rozdílu barvy či přesvědčení. Přátelství je jeden ze základních pocitů, které nás mohou zachránit před katastrofální válkou."

Skauti dávno před tím v toto doufali a snažili se podle toho žít. Světové Jamboree v Moisson ve Francii přišlo v 47 roce, kdy Francouzi sotva přestali považovat Němce za "nepřátele". A přece, když 17 německých chlapců bylo vypovězeno z Jamboree s připomínkou, že nebyli skauti, Francouzi byli znepokojeni. Rozhodli se odložit okupaci, zbraně a bombardování stranou a propašovali německé kamarády zpátky na Jamboree. Devět dní se Němci těšili z Jamboree a dělili se se štědrými Francouzi o jejich jídlo a příkrývky. A když byli konečně objeveni, jeden francouzský skaut resolutně prohlásil: "Oni sem patří, chceme-li mír. Nemůžeme stále pokračovat v boji války."

Mír byl vysoce na mysli skautů ve Farragut, ať už burcovali skauty v 64 zemích amatérskými vysílačkami, nebo se ukazovali při "Skautorama", což byla výstava skautské a národnostní zručnosti. Zde Finové obraceli placky, Mexičané nabízeli ananasové nápoje, Američané opíkali kuřata na otáčivém rožni poháněném houpací židlí!!! Skauti z Trinidadu tančili limbo.

Účastníci i návštěvníci Jamboree s očima dokořán pozorovali lukostřelce z Indie, který stejným šípem prostřelil dva letící provazy. 450 skautů se podílelo na novém způsobu získání dopisovatelů: Vyhozením jejich jmen a adres v 10ti stopovém vzdušném balonu vyslaném skauty z Britské Kolumbie. Zatím co někteří Švédové se chlubilí lasováním jelenů, druzí s polštáři bojovali na pomydlených kládách. Jiní se pokoušeli přesvědčit sličné návštěvnice, aby se přidaly k jejich pokusům o přezení provazových mostů

Chlapcům zbývalo jen málo volného času, protože se toho tolik na Jamboree dělo. Ve volném čase se vyměňovalo. Tábora vá prádelna neměla hlavybol s pomícháním uniforem ze 106 zemí. Chlapci se o to přičinili sami, výměnami od klobouku až po třapce od punčoch. Většina výměn byla skautských věcí, špendlíků, odznáčků, odborek, ale nejvyhledávanější byly exotické klobouky. Na příklad kožená pagoda skautů z Ivory Coast. Nebo košíky Jihoafričanů. Nebo červené čepičky Švýcarů, kteří je nosili i k plavkám.

Handlování se stalo natolik součástí Jamboree, že norský skaut v pozdravném lístku na Jamboree do Farragut považoval za důležité dodat "nezapomeňte posbírat přátele namísto ozdob." Ale nemusel mít obavy, protože zatímco chlapci přijeli do Farragut s úmyslem se zapojit do všech programů zábavních přišli zároveň s požadavkem být zahrnuti ve vyhledávání přátelství. Japonský skaut prohlásil, že on musel přijet, "aby viděl na vlastní oči, slyšel na vlastní uši, a nahnátl vlastním tělem a duší téma tohoto Jamboree."

A jestli někteří chlapci po dlouhou dobu zapomněli, že téma Jamboree bylo "Pro Přátelství", pak 33 přítomných skautů z Iranu ve Farragut jim ukazovalo, že věří v tento cíl. Při propuknutí Arabsko-Israelské války, všechny ostatní arabské národy zrušily plány k odeslání delegátů na Jamboree. Na mou otázku Iránskému vedoucímu Dr. Behrouz Akbarnia, proč on se rozhodl přijet mi odpověděl "Skauting není politika. Možná, že se hněváme na jednání jiných národů, ale to nemá co dělat se skautingem. Musíme se snažit docílit skautingem míru."

Snad je to přesně to, o co se snažilo 10.000 skautů ve Farragut. "Doufám, že toto světové Jamboree ukáže světu, že mládež je schopna ukázat znaky přátelství, a že to přispěje ke stvoření lepšího světa" byla slova belgického skauta.

Podle článku Merny Leviston v časopise "The Rotarian" volně přeložila Maruška Pozn. Red.: Před účastí světového skautského Jamboree Merna Leviston dokončila jedenáctidenní seriál 30ti minutových televizních programů o skautech pro kanadskou rozhlasovou společnost/Canadian Broadcasting Corporation/. Je nezávislou žurnalistkou z Edmonton, Alta. Canada

Ú n o r a s k a u t k y

Měsíc únor je oslavován skautkami po celém světě. Je to měsíc mezinárodního přátelství a během tohoto času klademe zvláštní důraz k navazování styků se všemi lidmi dobré vůle a míru.

Měsíc únor má i další význam ve světě skautů a skauetek. Je v něm den narození zakladatele skautingu Roberta Baden-Powella a jeho manželky, Olave, světové vedoucí skauetek. Oba se narodili 22. února a od roku 1926 se slaví tento den skautkami po celém světě jako "Vzpomínkový Den"/Thinking Day/. Skautky v celém světě si podávají ruce, je to symbolický projev skautského spolenectví a mezinárodního přátelství.

"Udělej denně jeden dobrý skutek", je heslo, které je všude stejné. To nám připomíná, že můžeme žít v dobrém se všemi lidmi kolem sebe. Nezáleží na tom, zda skutek je jen malý, ale na tom, zda jej dáváme s otevřeným srdcem a bez očekávání, jestli se nám vrátí stejným dílem. Nemusíme se ovšem omezovat na "jeden skutek denně", čím je jich více, tím šťastnější se cítíme, čím nenáročnější jsou, tím více sebeucty získáváme.

Všude vzpomínají hrdého dědictví skautingu, jen v Československu ne. Bohužel v Československu skauting vlivem rudého režimu zanikl, a ti co ho vzpomínají jsou roztroušeni po celém světě. Nové prostředí v různých koncích světadílů nám způsobuje, že ztrácíme spojení i s nedávnou minulostí. Přece jen jsme si odnesli do ciziny kus domova a s ním i hrstku nejlepších vzpomínek.

Skauting v Československu byl ideální, jak ideí tak i ostatními podmínkami, jak krásnou krajinou, kde naši skauti a skautky plně využili život v přírodě.

/Pokračování na str. 11/

Únor a skautky, pokračování:

Měsíc únor je tedy pro nás měsícem vzpomínání. Většina skautů a skautek zná začátky skautingu, jak v r. 1908 Sir Baden-Powell založil skauting pro chlapce v Anglii. U nás v československu byl chlapecký skauting založen v r. 1909 Antonínem Svojsíkem. Za několik roků po založení chlapeckého skautingu byl založen dívčí skauting, a to v roce 1915 profesorkou Borkovcovou. Také musíme vzpomenout několik dalších významných žen a náčelnic, jako Miličovou, Herbenovou, Miliánovou, Koseovou, Moravcovou, a jiné.

Jak idea skautingu byla u nás nadšeně přijata a rostla, tak také i v ostatních zemích po celém světě. I když se nenazývají skautkami, ale třeba Bandirantes v Brazílii, Padvindsters v Holandsku nebo Guides v Anglii, Myšlenka je stejná. Všechny se dělí o společné dědictví.

Hanka.

Na dobrém pořádku všechno záleží /J.A. Komenský/
 Opravdová chudba je chudoba duševní. /Rabínská moudrost/
 Utopie jsou často jen předčasné pravdy /A- Lamartine/

Skauti v Chicagu /pokračování ze str. 7/

vešel v krásném rouchu, v mitře, s berlou a zlatou knihou. Hned za ním nlučně přicházel chlupatý "čert", a ten vzbudil u dětí hrůzu a zvláště několik mladších spustilo náramný nárek. Starší děti hleděly ostýchavě a hlavně pokukovaly po velikém koši s nadílkou. Svatý Mikuláš si je postupně k sobe vyvolával, vždy všechny děti z jedné rodiny. Z knihy předčítal jejich hříšky, musely slibovat lépe poslouchat, hojně mluvit česky, pěkně jíst, chodit poslušně spát atd. Nemohli jsme si přát úlohu mít sebranou lépe. Čertíka zahrála Jana Rokničová také velmi pěkně, děti se jí bály a hleděly se dostat na druhou stranu, když si braly naplněné punčochy od sv. Mikuláše, ale ona každého našla. Neodbylo by se to bez fotografování, každý z rodičů chtěl obrázek dětí s Mikulášem a čertem. Nakonec dal sv. Mikuláš ještě poslední napomenutí dětem, které mu společně poděkovaly a už odcházel. Díky Jerry a Jano za to, že jste ukázali našim dětem jak pravý sv. Mikuláš se u nás ve vlasti slavil. V Americe není zvykem tento svátek slavit, až teprve o Vánocích je všude vidět spousty t.zv. "Santa Clau-sů", ale důstojná vzpomínka na biskupa zůstane dětem z tohoto odpoledne.

Maruška.

~~Listopis:~~ Díky za vánoční přání Šir Chán, Jaro Konečný, E. Štembera, Zdeněk Ledvinka.

J.K. Baby: Pro nedostatek místa, jsme příspěvek nemohli ještě otisknouti. Příště.

Toto místo je rezervováno pro otištění jmen dárců na tiskový fond.

"ST PA" časopis československých skautů a skautek v exilu.

P.O. Box 1948 San Diego, California 92112

Zodpovědný redaktor Vladimír Jiráček, redakce a administrace 4128 Park Ave. Brookfield, Illinois /USA/ 60513.

Tiskne laskavě a nezištně Jim Rubino v Chicagu.

Toto číslo vyšlo v únoru 1968.

18 MAR 68
VIC-AUST

PRINTED MATTER

BR
1

